Civillieta Nr. C 16053517
Lietvedības Nr. C 0535-17/2

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā

Jēkabpilī 2017. gada 3. augustā

Jēkabpils rajona tiesa:
tiesnese L. Bārbale, izskatīja rakstveida procesā civillietu **SIA „Ātrais kredīts"** maza apmēra prasībā pret **/pers. A/** par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

prasītājs SIA „Ātrais kredīts" (turpmāk arī - Prasītājs) iesniedzis tiesā maza apmēra prasību pret atbildētāju /pers. A/ (turpmāk arī - Atbildētājs) par naudas piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2015. gada 9. jūnijā Atbildētājs Prasītāja Lombardā Saules ielā 7A, Madonā, saņēmis kredītu 110,00 *euro*, ko apliecinot maksājuma kvīts Nr. 1205 no 2015. gada 9. jūnija, noslēdzot Patēriņa kredīta līgumu Nr. /numurs/ (turpmāk arī – Līgums), nosakot šādus noteikumus:

1) kredīta summa 110,00 *euro*) (Līguma 2. punkts);

2) procenti par kredīta izmantošanu 6 (seši) % mēnesī no neatmaksātās kredīta summas (Līguma 6.1. punkts), tas ir 6,60 *euro* pirmajā mēnesī;

3) ikmēneša maksājums 60,00 *euro* (Līguma 9. punkts);

4) atmaksa jāveic saskaņā ar kredīta atmaksas grafiku, kurā paredzēta kredīta atmaksa pilnā apmērā divu mēnešu laikā līdz katra mēneša 9. datumam (Līguma 5., 9. punkts);

5) atmaksa jāveic līdz 2015. gada 9. augustam (Līguma 9. punkts).

Prasītājs norādījis, ka Atbildētājs no kredīta pamatsummas neesot atmaksājis 110,00 *euro*, ko Prasītājs lūdz piedzīt no Atbildētāja.

Prasības pieteikumā norādīts, ka, ņemot vērā, ka Atbildētājs saistības nav pildījis atbilstoši noslēgtā Līguma noteikumiem, Prasītājs 2015. gada 3. septembrī nosūtījis Atbildētājam pirmstiesas brīdinājumu ar piedāvājumu labprātīgi atmaksāt parāda summu par kavētajiem mēnešiem, taču parāds nav ticis samaksāts.

Prasības pieteikumā norādīts, ka saskaņā ar Līguma 5. punktu, Atbildētājam esot pienākums maksāt arī nolīgtos procentus par kredīta izmantošanu.

Līguma 20.2. punkts paredzot, ka ja kredīta ņēmējs līdz Līguma termiņa beigām nav atmaksājis kredītu, kredīta ņēmējs turpina maksāt kreditoram procentus Līguma 6.1. punktā norādītajā apmērā no neatmaksātās kredīta summas līdz Līguma saistību pilnīgai izpildei.

Ņemot vērā, ka Līguma 5. punktā Prasītājs ar Atbildētāju vienojušies, ka Atbildētājs maksā lietošanas procentus 6 % no neatmaksātās kredīta pamatsummas, Prasītājs lūdz piedzīt no Atbildētāja lietošanas procentus 110,00 *euro* apmērā par laiku no 2015. gada 9. jūnija līdz 2017. gada 6. martam.

Prasītājs norādījis, ka, ņemot vērā to, ka Atbildētājs pieļāvis parādnieka nokavējumu, Atbildētājam saskaņā ar Līguma 10. punkta noteikumiem ir jācieš līgumsods 10 % apmērā no izsniegtās pamatsummas. Aprēķinātais līgumsods uz 2017. gada 6. martu aprēķināts 11,00 *euro*.

Prasītājs norādījis, ka, parakstot Līgumu, Atbildētājs ar savu parakstu apliecinājis, ka ir iepazinies ar Līguma noteikumiem un apņemas pildīt Līguma noteikumos noteiktās prasības un noteikumus.

Prasības pieteikumā norādīts, ka Prasītājs mēģinājis sazināties ar Atbildētāju, taču nesekmīgi, tāpēc neesot iespējas vienoties par mediāciju.

Pamatojot prasību ar Civillikuma 1425., 1587., 1588., 1651., 1652., 1716., 1717., 1720., 1721., 1753., 1756., 1764., 1843., 1943. pantu, Prasītājs lūdz piedzīt no Atbildētāja visu prasības summu 231,00 *euro*, ko veido neatmaksātais kredīta parāds 110,00 *euro*, kredīta lietošanas procenti 110,00 *euro*, līgumsods 11,00 *euro*, un tiesāšanās izdevumus: samaksāto valsts nodevu 71,14 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 *euro*, kā arī lūdz noteikt Prasītājam tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6 % gadā no neatmaksātās kredīta summas 110,00 *euro*. Prasītājs lūdz lietu izskatīt rakstveida procesā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} pantu Atbildētājam tika nosūtīts prasības pieteikuma noraksts, nosakot termiņu aizpildītas paskaidrojuma veidlapas par prasību iesniegšanai tiesā.

Saskaņā ar 56. panta piekto daļu tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses, ja vien fiziskā persona tiesai nav norādījusi savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu. Fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu. Savukārt saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.^{1} panta otro daļu, tas, ka tiesas dokumenti ir piegādāti uz fiziskās personas deklarētās dzīvesvietas adresi un dokumenti tiek nosūtīti atpakaļ, pats par sevi neietekmē dokumentu paziņošanas faktu. Atbildētājs nav atspēkojis prezumpciju par dokumentu saņemšanu.

Līdz sprieduma taisīšanai lietā Atbildētājs rakstveida paskaidrojumus nav iesniedzis, iebildumus pret pieteikumu nav cēlis, nav pieteicis lūgumu lietu izskatīt tiesas sēdē.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta otrā daļa nosaka, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} pantu lieta nozīmēta skatīšanai rakstveida procesā 2017. gada 3. augustā ar nolēmuma pieejamību

2017. gada 3. augustā.

2017. gada 21. aprīlī pusēm nosūtīts paziņojums par lietas izskatīšanas un sprieduma noraksta saņemšanas laiku (lietas 1., 18., 19. lapa).

Motīvu daļa

Novērtējusi rakstveida pierādījumus un apsvērusi prasības pieteikumā norādītos argumentus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota, bet apmierināma daļēji.

Lietā nepastāv strīds par to, ka Līgums noslēgts tiesīgi, līdz ar ko saskaņā ar Civillikuma 1587. pantu tas uzliek līdzējiem par pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma.

Ar lietā iesniegto Līgumu (lietas 9. - 11. lapa) un 2015. gada 9. jūnija maksājuma uzdevumu Nr. 1205 (lietas 12. lapa) Prasītājs pierādījis Atbildētāja parādsaistību esamību. Līguma termiņš ir divi mēneši – no 2015. gada 9. jūnija līdz 2015. gada 9. augustam.

Saskaņā ar Civillikuma 1943. pantu aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis. Tiesai nav pamata apšaubīt Prasītāja norādīto galvenā parāda summas apmēru, jo Atbildētājs pret to nav iebildis, kā arī tiesai nav pamata apšaubīt parāda esamību, jo saskaņā ar Civillikuma 1838. pantu samaksas izdarīšanas fakts jāpierāda tam, kas to apgalvo. Tādējādi tiesa atzīst, ka Prasītājs ir pierādījis savu tiesību pēc prasījuma un no Atbildētāja par labu Prasītājam piedzenams pamatparāds 110,00 *euro*.

Prasītājs, atsaucoties uz Civillikuma 1756. pantu un Līguma 6.1. punktu un 20.2. punktu, lūdz piedzīt pielīgtos, bet nesaņemtos procentus 110,00 *euro* apmērā par laiku no 2015. gada 9. jūnija līdz 2017. gada 6. martam. Aprēķins veikts: galvenais parāds reizināts ar 6 % un reizināts ar 20 (kavētiem) mēnešiem (110,00 *euro* x 6 % x 20 = 132,00 *euro*), samazinot to līdz neatmaksātā pamatparāda apmēram.

No lietas materiāliem redzams, ka Atbildētājs nav izmantojis savas tiesības iebilst pret procentu piedziņu, sniedzot rakstveida paskaidrojumus, kā arī nekādā citādā veidā nav darījis zināmu, ka uzskata savas tiesības par aizskartām. Tiesas ieskatā, šis apstāklis neatņem tiesai tiesības pašai, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 2. pantu un likuma „Par tiesu varu" 17. panta pirmo daļu, noskaidrot objektīvo patiesību lietā. Šajā sakarā arī tiesību doktrīnā pausts viedoklis – jautājumā par patiesības noskaidrošanu tiesa nekādā ziņā nav vienaldzīga skatītāja, kas pastāvīgi uztver tikai to, ko puses ceļ tai priekšā, un pie tam tādā apgaismojumā, kādu apstākļiem piešķir viena vai otra puse. Gluži otrādi, lai gan pierādījumus iesniedz vai uz tiem atsaucas katra no pusēm, tiesai tomēr jāraugās uz tiem kritiski, jānoskaidro to objektīvā vērtība un jācenšas noskaidrot patiesos faktiskos apstākļus, kam galarezultātā jānoved pie patiesības (*sal.: Bukovskis V. Civilprocesa mācību grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 332. - 333. lpp.*).

No lietas materiāliem redzams, ka Līguma 6.1. punktā puses vienojās, ka procentu likme par kredīta izmantošanu ir 6 % mēnesī no neatmaksātā kredīta summas, fiksētā kredīta likme visam kreditēšanas līguma termiņam 72 % gadā, 0,2 % dienā. Savukārt Līguma 9. punktā puses vienojās, ka kredīta lietošanas procentu atmaksas grafiks ir šāds: 2015. gada 9. jūlijā – 6,60 *euro*, 2015. gada 9. augustā – 3,40 *euro* (lietas 9. lapa). Tādējādi secināms, ka kopējie pielīgto lietojumu procenti ir 10,00 *euro*.

Līguma 20.2. punktā puses vienojās, ka ja kredīta ņēmējs (Atbildētājs) līdz termiņa beigām nav atmaksājis kredītu, kredīta ņēmējs (atbildētāja) turpina maksāt kreditoram procentus Līguma 6.1. punktā norādītajā apmērā no neatmaksātās kredīta summas līdz Līguma saistības pilnīgai izpildei (lietas 11. lapa).

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma (turpmāk – PTA likums) 1. panta definīciju attiecībās ar prasītāju atbildētājs šajā gadījumā uzskatāms par patērētāju.

Saskaņā ar PTA likuma 6. panta pirmo daļu ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem.

PTA likuma 6. panta vienpadsmitā daļa nosaka tiesas tiesības un pienākumu šajos gadījumos izvērtēt līguma nosacījumus: tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus.

Līguma 20. punkta nosacījumi paredz nenoteiktus nosacījumus un Atbildētāja saistības ārpus konkrēti norādītajām kredīta saistībām, ko Atbildētājs uzņēmās izvēloties aizdevuma līguma speciālos noteikumus.

Atbildētāja izvēlētajos kredīta nosacījumos kredīta procentu summa noteikta konkrētā summā par konkrētu kredīta termiņu, norādot arī konkrētu atmaksājamo summu (lietas 9. lapa). Tāpēc nav pamata aprēķināt un piedzīt procentu summu, attiecinot un rēķinot to par visu Prasītāja norādīto periodu arī pēc noteiktā saistības termiņa notecējuma. Starp pusēm nav bijusi vienošanās par līguma termiņa pagarināšanu un procentu attiecināšana uz nenoteiktu kredīta atmaksas termiņu.

Tiesa uzskata, ka arī pats pielīgto procentu apmērs ir nesamērīgs un netaisnīgs Atbildētājam kā patērētājam.

Augstākās tiesas Senāts savā spriedumā norādījis, ka atbilstoši tiesību doktrīnā izteiktajai atziņai procentu kā atlīdzības par sveša kapitāla lietošanas atvēlējumu vai atdošanas kavējumu galvenā funkcija ir nodrošināt tirgus ekonomikai raksturīgo ekvivalenci, kas ietver pieņēmumu, ka kapitāls parasti nes augļus. Procentiem nedrīkst piedēvēt soda raksturu un jaukt to ar procentos izteiktu līgumsodu. Nokavējuma gadījumā procentu maksāšanas pienākums iedarbojas kā pamudinājums parāda ātrākai nokārtošanai. [..] Civiltiesiskos strīdos pārmērīgi augsti procenti var kalpot par pamatu līguma noteikumu atzīšanai par neatbilstošiem labiem tikumiem. Senāts, pievienojoties iepriekš minētajai atziņai, uzskatīja, ka apelācijas instances tiesa bija tiesīga vērtēt pielīgto procentu atbilstību Civillikuma 1. pantā ietvertajam labas ticības principam *(Senāta spriedums lietā Nr. SKC-262/2012).*

Šajā spriedumā Senāts arī akceptēja apelācijas instances tiesas secinājumu, ka arī nokavējuma procentu uzdevums ir nodrošināt ienākumus, ko dod kapitāls, atrodoties normālā apritē, ekvivalenci mantiskajās attiecībās *(Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta tiesu prakses apkopojums "Tiesu prakse līgumsodu piemērošanā", 2013. gads).*

Tātad Prasītājs ir gan netaisnīgi un prettiesiski nodibinājis procentu maksāšanas saistību, gan netaisnīgi noteicis procentu apmēru par kredīta lietošanu, gan nepamatoti un netaisnīgi tos aprēķinājis. Tas Atbildētājam kā patērētājam rada nesamērīgas mantiskās sekas par saņemto aizdevumu un pārkāpj pušu tiesiskās vienlīdzības principu.

Tiesa, izvērtējot Līguma 20.2. punktā noteikto procentu būtību un piemērošanas algoritmu, secina, ka procenti tiek piemēroti par Līguma saistību neizpildīšanu, līdz ar ko pilda līgumsoda funkciju, ko arī par tādiem jāuztver.

Tiesa atzīst, ka noteiktais nokavējuma (prasībā – lietojuma) procentu 6 % apmērā no kavētā maksājuma summas par katru mēnesi, pārsniedz gan likumisko procentu likmi, gan banku aizdevumu procentu likmi un rentabilitāti, gan vispār saprātīgu kapitāla pieaugumu. Tādējādi Atbildētājam tiek radītas nesamērīgas sekas par nodibināto saistību. Šādas sekas ne tikai uzliek nesamērīgu saistību Atbildētājam, bet arī vērtējamas kā Atbildētāju ekonomiski iznīcinošas.

Ņemot vērā, ka Atbildētājs ir palaidis garām izpildīšanas noliktos termiņus, tad šajā gadījumā ir iestājies parādnieka nokavējums Civillikuma 1652. panta 3. punkta izpratnē. Saskaņā ar Civillikuma 1759. panta 1. punktu un 1765. pantu Prasītājam par laika posmu no 2015. gada 10. augusta līdz 2017. gada 6. martam ir tiesības saņemt likumiskos procentus, proti, 6 % no simta gadā no neatmaksātā kredīta summas (kapitāla). Tādējādi likumiskie procenti par iepriekš minēto laiku ir 10,38 *euro* (proti: 110,00 *euro* × 6 % ÷ 365 [gada kopējās dienas] × 574 [kavējuma dienas] =

10,38 *euro*).

Rezumējot minēto, tiesa atzīst, ka par laiku no 2015. gada 9. jūnija līdz 2015. gada 9. augustam lietojuma procenti ir 10,00 *euro*, bet no 2015. gada 10. augusta līdz 2017. gada 6. martam kavējuma procenti ir 10,38 *euro*. Līdz ar ko pārējā daļā prasījums par procentu piedziņu ir noraidāms.

Prasītājs, atsaucoties uz Līguma 10. punktu, lūdz piedzīt līgumsodu 11,00 *euro* par laiku no 2015. gada 9. jūlija līdz 2017. gada 6. martam, kas sastāda 10 % no izsniegtā kredīta pamatsummas.

Saskaņā ar Civillikuma 1716. pantu līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpilda vai neizpildītu pienācīgi.

Līguma 10. punktā noteikts, ka ja kredīta ņēmējs neatdod šī Līguma izsniegto kredītu šī Līguma noteiktajā atmaksāšanas termiņā, kredīta ņēmējs maksā kreditoram līgumsodu 10% apmērā no izsniegtās kredīta pamatsummas. [..] Līgumsodu sāk rēķināt ar nākošo dienu, kad kredīta ņēmējs ir nokavējis termiņu, kas noteikts Līguma izpildīšanai [..].

Atbilstoši Civillikuma 1717. pantam līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas, taču tam jābūt samērīgam un atbilstošam godīgai darījumu praksei.

Lietas izskatīšanas laikā ir konstatēta Atbildētāja saistību neizpilde pret Prasītāju.

Tiesa atzīst, ka piedzenamais līgumsoda apmērs, samērojot to ar parāda summas apmēru un Atbildētāja maksājumu termiņu kavējumu, ir samērīgs un taisnīgs, jo nepārsniedz Civillikuma 1716. panta trešajā daļā noteiktos 10 % no parāda pamatsummas.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka no Atbildētāja piedzenams līgumsods Prasītāja norādītajā apmērā, tas ir 11,00 *euro*.

Ar lietā iesniegto 2015. gada 3. septembra pirmstiesas brīdinājumu Nr. 3127 (lietas 14. lapa) apstiprinās fakts, ka Prasītājs piedāvājis Atbildētājam labprātīgi izpildīt savas saistības. Lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka Atbildētājs šo saistību būtu izpildījis.

No lietas materiāliem secināms, ka ne līdz prasības celšanas dienai tiesā, ne līdz prasības izskatīšanai tiesā Atbildētājs parādu nav samaksājis, kā arī nav apstrīdējis parāda summu.

Ņemot vērā minēto, tiesa uzskata, ka Prasītāja prasība ir apmierināma daļēji un no Atbildētāja piedzenama kopējā parāda summa 141,38 *euro* apmērā, tai skaitā: pamatparāds 110,00 *euro*, nolīgtie procenti 10,00 *euro*, likumiskie procenti 10,38 *euro*, līgumsods 11,00 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa 41. pantu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Līdz ar to no Atbildētāja par labu Prasītājam piedzenami Prasītājas samaksātie tiesas izdevumi 75,84 *euro*, kas sastāv no samaksātās valsts nodevas 71,14 *euro* (lietas 6., 7. lapa) un ar lietas izskatīšanu saistītajiem izdevumiem 4,70 *euro* (lietas 8. lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195. pantu, taisot spriedumu par naudas summu piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda prasītājas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot to apmēru.

Ievērojot minēto, Prasītājam nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no Atbildētāja likumiskos sešus procentus gadā no parāda pamatsummas (110,00 *euro*) līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai), ievērojot Civillikuma 1763. panta nosacījumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Minētās tiesības Prasītājam piešķiramas, sākot ar dienu, kad stāsies likumīgā spēkā tiesas spriedums.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam Atbildētājam nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš – desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 193., 195., 204.[1], 250.[25] pantu tiesa

nosprieda

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, **par labu SIA „Ātrais kredīts",** vienotais reģistrācijas numurs 40103183139, pamatparādu 110,00 *euro*, nolīgtos procentus 10,00 *euro* (par laiku no 2015. gada 9. jūnija līdz 2015. gada 9. augustam), likumiskos procentus 10,38 *euro* (par laiku no 2015. gada 10. augusta līdz 2017. gada 6. martam) 10,38 *euro*, līgumsodu 11,00 *euro* (par laiku no 2015. gada 9. jūlija līdz 2017. gada 6. martam), kopā – 141,38 *euro* un tiesas izdevumus 75,84 *euro*, **kopējā summā 217,22 *euro*** (divi simti septiņpadsmit *euro,* 22 centi).

Noteikt, ka parāda summa iemaksājama SIA "Ātrais kredīts" norēķinu kontā Nr. LV41HABA0551021740568, AS „Swedbank".

Noraidīt prasību daļā par procentu 89,62 *euro* piedziņu.

Noteikt SIA "Ātrais kredīts" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt /pers. A/ likumiskos 6% gadā no nesamaksātās pamatparāda summas, sākot ar sprieduma spēkā stāšanos dienu.

Noteikt, ka spriedums labprātīgi izpildāms 10 dienu laikā pēc tā stāšanās likumīgā spēkā.

Spriedumu 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā, sūdzību iesniedzot Jēkabpils rajona tiesā. Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.[2] pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Tiesnese L. Bārbale